Journal of Health and Care

Vol. 21, No. 4, Winter 2020, Pages 353-361

Comparing the Effect of Methods of Group Education and Education by Multimedia Compact Disk on Mothers' Knowledge and Attitude about Child Sexual Abuse

Lak P[1], Noroozi M*[2], Ehsanpoor S[3]

1. Student Research Committee, School of Nursing and Midwifery, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran
2. Department of Midwifery and Reproductive Health, School of Nursing and Midwifery, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran
3. Department of Medical Education, Medical Education Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

***Corresponding author.** Tel: +989131150973, E-mail: noroozi@nm.mui.ac.ir

Received: Dec 15, 2019 Accepted: Mar 15, 2020

ABSTRACT

Background & aim: Children are among the most vulnerable groups in society who are always threatened by the danger of being abused by various people. Mothers are the most important reliable source of information for children. The aim of this study was to compare the effect of two methods of group education and education by multimedia compact disk (CD) on mothers' knowledge and attitude about child sexual abuse.

Methods: In this clinical trial, 100 mothers of children under 18 who had a medical record at health centers of Isfahan province were selected. Participants were allocated into two groups of group education and education with multimedia CD and trained about the definition, prevalence, diagnosis, prevention and management of child sexual abuse. Data were collected by a researcher-made questionnaire which completed before and after the intervention. Data were analyzed using descriptive and inferential statistics in SPSS19 software.

Results: The mean score of knowledge and attitude of mothers about child sexual abuse had a statistically significant increase after the intervention in group education and also in the multimedia CD group compared to before the intervention ($p<0.001$). No significant difference was observed between two groups in the mean scores of knowledge and attitude of mothers about child sexual abuse after intervention.

Conclusion: Group education and education with multimedia CD were effective in improving the knowledge and attitude of mothers about child sexual abuse. Therefore, considering the benefits of educating with multimedia CD including its affordability and the possibility of using at any time, it is recommended to be used for mothers' education programs.

Keywords: Child Sexual Abuse, Knowledge, Attitude, Group Education, Multimedia

[Downloaded from hcjournal.arums.ac.ir on 2025-12-07]

[DOI: 10.29252/jhc.21.4.353]

مقایسه تاثیر آموزش به دو روش گروهی و لوح فشرده مولتی‌مدیا بر آگاهی و نگرش مادران در مورد کودک‌آزاری جنسی

پیمانه لک[۱]، مهناز نوروزی[۲]، سهیلا احسانپور[۳]*

۱. کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
۲. گروه مامایی و بهداشت باروری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
۳. گروه آموزش پزشکی، مرکز تحقیقات آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
* نویسنده مسئول. تلفن: ۰۹۱۳۱۱۵۰۹۷۳ ایمیل: noroozi@nm.mui.ac.ir

چکیده

زمینه و هدف: کودکان از آسیب پذیرترین گروه‌های جامعه هستند و خطر آزار توسط افراد گوناگون همواره آنان را تهدید می‌کند. مادران مهمترین منبع قابل اعتماد جهت ارائه اطلاعات به کودکان می‌باشند. هدف این پژوهش مقایسه تاثیر آموزش به دو روش گروهی و لوح فشرده مولتی مدیا بر آگاهی و نگرش مادران در مورد کودک آزاری جنسی بود.

روش کار: در این کارآزمایی بالینی تعداد ۱۰۰ نفر از مادران دارای فرزند زیر ۱۸ سال و دارای پرونده در مراکز بهداشتی درمانی شهر اصفهان انتخاب شدند و در دوگروه آموزش گروهی و آموزش با لوح فشرده مولتی مدیا در زمینه تعریف، شیوع، تشخیص، پیشگیری و مدیریت کودک آزاری جنسی مورد آموزش قرار گرفتند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته بود که توسط مادران در دو مرحله قبل و بعد از مداخله تکمیل گردید. داده ها با استفاده از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی و نرم افزار SPSS-19 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: میانگین نمرات آگاهی و نگرش مادران در مورد کودک آزاری جنسی در هر یک از دو گروه آموزش گروهی و آموزش با لوح فشرده مولتی مدیا بعد از آموزش نسبت به قبل از آموزش افزایش معنی‌داری داشت ($p<۰/۰۰۱$). در میانگین نمره آگاهی و نگرش مادران در مورد کودک آزاری جنسی بین دو گروه بعد از مداخله تفاوت آماری معنی‌داری مشاهده نشد.

نتیجه گیری: هر دو روش آموزش گروهی و آموزش با لوح فشرده مولتی مدیا در ارتقاءِ آگاهی و نگرش مادران در مورد کودک آزاری جنسی موثر می‌باشند. با توجه به مزایای فراوان آموزش با لوح فشرده مولتی مدیا از جمله به صرفه بودن و امکان استفاده در هر زمان، به کارگیری آن در برنامه‌های آموزشی مادران توصیه می‌شود.

واژه‌های کلیدی: کودک آزاری جنسی، آگاهی، نگرش، آموزش، مولتی مدیا

دریافت: ۹۸/۹/۲٤ **پذیرش:** ۹۸/۱۲/۲۵

مقدمه

کودکان از آسیب پذیرترین گروه‌های جامعه هستند و خطر تعرض افراد گوناگون در خانواده یا اجتماع همواره آنها را تهدید می‌کند و بدین جهت باید از حمایت والدین و سازمان‌های دولتی برخوردار باشند (۱). کودک‌آزاری مساله‌ای با دامنه وسیع جهانی می‌باشد و به همراه یک روند افزایش یافته تمام جوامع را چه پیشرفته و چه در حال توسعه در بر می‌گیرد (۲). کودک‌آزاری جنسی ممکن است به شکل دستمالی، نوازش و یا تماشا کردن اندام جنسی کودک،

[Downloaded from hcjournal.arums.ac.ir on 2025-12-07]

[DOI: 10.29252/jhc.21.4.353]

خود ارضایی در مقابل وی، بهره کشی از کودک نظیر استفاده از او در تهیه فیلم‌ها و تصاویر جنسی (پورنوگرافی یا هرزه نگاری) و یا برقراری هر نوع رابطه جنسی با کودک باشد (۳). آمارهای مختلف در زمینه کودک‌آزاری جنسی حتی در کشورهای پیشرفته تخمینی است و موارد واقعی همیشه بیشتر از آمارهای رسمی بوده است. تخمین زده می‌شود که تقریباً از هر پنج دختر و از هر پانزده پسر یک نفر تا قبل از رسیدن به سن ۱۸ سالگی مورد کودک‌آزاری جنسی قرار گرفته اند (٤،۵). در ایران بر اساس آمار ۶۶ درصد کودک‌آزاری‌ها از سوی مردان اعمال می‌شود و دختران بیش از پسران در معرض کودک‌آزاری قرار می‌گیرند (۶).

پیامدهای کودک‌آزاری جنسی می‌تواند به صورت کوتاه مدت و یا بلندمدت ظهور یابد (۷). پیامدهای جسمی شامل عفونت‌های منتقل شونده از راه تماس جنسی، حاملگی در دختران نوجوان، عفونت‌های ادراری، بی اشتهایی، پراشتهایی، علائم روان تنی (سردرد، درد معده، دردهای مزمن) می‌باشد. پیامدهای روانی- عاطفی شامل علایم اضطرابی، ترس و هراس، بی‌خوابی،کابوس، تمایل به خودکشی، بی‌اعتمادی به دیگران، احساس گناه و عصبانیت می‌باشد (۸). با توجه به تکرارپذیری و نیز پیش‌آگهی و عوارض بسیار زیاد کودک‌آزاری جنسی، در این مورد تشخیص و انجام اقدامات پیشگیرانه حیاتی می‌باشد و با در نظرگرفتن اینکه از دیدگاه کودک، والدین مهم‌ترین و ارزنده‌ترین الگوهای جهان هستند، آنان می‌توانند نقش بسزایی در آموزش‌های لازم جهت کاهش کودک‌آزاری جنسی داشته باشند. امروزه بسیاری از والدین نیازمند کمک برای روبروشدن با چالش‌های تربیت و آموزش جنسی فرزندانشان هستند (۹). انسان در هر موقعیتی نیاز به یادگیری دانش و مهارت‌های جدید دارد تا بتواند نیازهای خود رابرآورده سازد. هدف اصلی از آموزش، ارتقاءِ سطح سلامت و تغییر یا اصلاح رفتارهای نادرست و نامساعد مددجو می‌باشد. در رابطه با آموزش، یکی از عوامل موثر در کیفیت آموزش، روش‌های آموزشی است (۱۰). روش‌های آموزشی متفاوت هستند و بنابر نیاز افراد و محتوای آموزشی به کار گرفته می‌شوند. یکی از روش‌های آموزشی، آموزش گروهی است. این روش به شکل آموزش چهره به چهره و ایجاد محیطی جهت انجام پرسش و پاسخ اجرا می‌شود. طبق مطالعات، در روش آموزش گروهی، فراگیران مستقیماً درگیر یادگیری می‌شوند و فرصت شرکت در فعالیت‌ها را می‌یابند و می‌آموزند تا نظرهای خودشان را به روشنی بیان کنند، اندیشه‌ها را توجیه نمایند و نظرهای مخالف را تحمل کنند (۱۱). یکی دیگر از روش‌های آموزشی، آموزش با لوح فشرده مولتی مدیا می‌باشد که با انتقال مفاهیم به شکل آسانتر، گسترده‌تر و جذاب‌تر، همراه با متن، صدا، تصویر و فیلم اجرا می‌شود. در این روش، از مهم‌ترین راه‌های انتقال مفاهیم (مفاهیم دیداری و شنیداری) به طور بهینه استفاده می‌گردد و نیز از محیط‌ها و جلوه‌های جذاب نمایشی برای جلب توجه و ایجاد علاقه در فراگیر، به منظور فراگیری بهتر بهره برده می‌شود (۱۲،۱۳). در این روش آموزش، یادگیری از راه دور ممکن بوده و در وقت و هزینه نیز صرفه جویی می‌شود. همچنین امکان به اشتراک گذاری اطلاعات برای فراگیران دیگر نیز فراهم می‌گردد. با این حال از معایب استفاده از لوح فشرده مولتی مدیا، عدم ارتباط چهره به چهره و مستقیم معلم و فراگیر با یکدیگر است (١٤). با توجه به اهمیت آموزش و افزایش آگاهی و تغییر نگرش مادران که می‌توانند در تربیت و آموزش فرزند و به‌ویژه در زمینه کودک‌آزاری جنسی تأثیر بسزایی داشته باشند و در راستای شناسایی روش آموزشی مناسب در این زمینه، این پژوهش با هدف مقایسه تاثیر آموزش به دو روش گروهی و لوح فشرده مولتی مدیا بر آگاهی و نگرش مادران در مورد کودک‌آزاری جنسی انجام گرفت.

[Downloaded from hcjournal.arums.ac.ir on 2025-12-07]

[DOI: 10.29252/jhc.21.4.353]

روش کار

این پژوهش یک کارآزمایی بالینی بود که در مادران دارای پرونده بهداشتی در مراکز بهداشتی- درمانی شهر اصفهان در دو گروه آموزش گروهی و آموزش با لوح فشرده مولتی مدیا در سال ۹۶-۱۳۹۵ انجام شد. تعداد نمونه مورد مطالعه برای دو گروه جمعاً ۸۸ نفر (با دقت ۰/۶، توان آزمون ۸۰٪ و اعتماد ۹۵٪) $n = \frac{(Z_1 + Z_2)^2(2S^2)}{d^2}$ محاسبه شد ولی با در نظر گرفتن احتمال ریزش نمونه‌ها جمعاً ۱۰۰ نفر در نظر گرفته شد. معیارهای ورود به مطالعه شامل مادران دارای کودک زیر ۱۸ سال، مادران با سواد و با توانایی استفاده از لوح فشرده و کامپیوتر و معیارهای عدم ورود به مطالعه شامل تحصیل در رشته‌های پزشکی، پیراپزشکی و روانشناسی و گذراندن دوره‌های آموزشی تربیت جنسی و پیشگیری از آزار جنسی در گذشته بود. معیارهای خروج از مطالعه شامل عدم شرکت کامل در جلسات آموزشی برگزارشده در گروه آموزش گروهی، عدم استفاده از لوح فشرده مولتی مدیا و یا مطالعه ناقص آن و عدم تمایل به ادامه همکاری حین مطالعه بود. پس از کسب تاییدنامه انجام پژوهش از کمیته اخلاق معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انتخاب مراکز بهداشتی درمانی به صورت خوشه ای و سپس سهمیه‌ای و غیرتصادفی انجام شد. پس از مشخص‌شدن مراکز بهداشتی از میان درمانگاه‌های تحت پوشش مرکز بهداشت شماره ۱ و ۲ اصفهان، ۶ درمانگاه که از لحاظ آمار مراجعین، از آمار مناسبی برخوردار بودند، بصورت غیر تصادفی انتخاب شدند. به این صورت که ۲ مرکز از مرکز بهداشت شماره ۱ و ٤ مرکز از مرکز بهداشت شماره ۲ انتخاب شد. سپس از بین این ۶ درمانگاه، ۳ مرکز بصورت تصادفی جهت آموزش گروهی و ۳ مرکز جهت آموزش با لوح فشرده مولتی مدیا انتخاب شد. سپس با استفاده از روش نمونه‌گیری آسان و در صورت دارا بودن شرایط و معیارهای ورود به مطالعه انتخاب مادران انجام شد. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق‌ساخته بود که توسط واحدهای مورد پژوهش در دو مرحله (یکبار قبل از مداخله و یکبار یک ماه بعد از مداخله) تکمیل شد. پرسشنامه مورد استفاده شامل سه بخش خصوصیات فردی، ابزار سنجش آگاهی و سنجش نگرش بود. ابزار سنجش آگاهی شامل ۳۶ سوال چهار گزینه ای بود که به ازای هر جواب صحیح یک نمره به شخص داده می‌شد. حداقل نمره ۰ و حداکثر ۳۶ بود. ابزار سنجش نگرش دارای ۲۰ سئوال با مقیاس لیکرت پنج قسمتی (کاملاً موافقم، موافقم، نظری ندارم، مخالفم و کاملاً مخالفم) بود. در سوالاتی که نگرش منفی را سنجش می‌کرد نمره مربوط به گزینه کاملاً موافقم (صفر)، نمره مربوط به گزینه موافقم (یک)، نمره مربوط به گزینه نظری ندارم (دو)، نمره مربوط به گزینه مخالفم (سه) و نمره مربوط به گزینه کاملاً مخالفم (چهار) بود. در سوالاتی که نگرش مثبت را سنجش می‌کرد، نمره گذاری به‌صورت برعکس انجام شد.. برای کسب اعتبار علمی ابزار گردآوری داده‌ها از روش اعتبار محتوی استفاده و تغییرات و اصلاحات لازم در پرسشنامه‌ها انجام شد. جهت تایید پایایی ابزار، از آزمون مجدد استفاده شد. و پس از مقایسه نتایج دو آزمون، به دلیل وجود اختلاف کمتر از ۰/۹، پایایی ابزار گردآوری داده‌ها تائید شد.

پس از تکمیل فرم رضایت به شرکت در مطالعه و انجام پیش‌آزمون، در رابطه با گروه آموزش گروهی، آموزش طی دو جلسه ۲ ساعته (در دو روز در دو هفته متوالی) با استفاده از شیوه‌های مختلف آموزشی (سخنرانی، نمایش فیلم و انیمیشن از طریق رایانه، به اشتراک گذاشتن تجربه مادران و پرسش و پاسخ) اجرا شد. پس از اتمام مداخله آموزشی در گروه آموزش گروهی، لوح فشرده آموزشی در مورد کودک‌آزاری جنسی (با محتوای آموزشی یکسان با مطالب ارائه‌شده در آموزش گروهی) به مادران در گروه لوح فشرده

[Downloaded from hcjournal.arums.ac.ir on 2025-12-07]
[DOI: 10.29252/jhc.21.4.353]

مولتی مدیا تحویل داده شد. لوح فشرده شامل متن آموزشی، صدا، عکس، انیمیشن و فیلم بود. محتوای آموزشی شامل تعریف کودک‌آزاری، شیوع کودک‌آزاری در ایران و جهان، انواع کودک‌آزاری با تمرکز بر کودک‌آزاری جنسی، تبعات و عوارض کودک‌آزاری با تمرکز بر کودک‌آزاری جنسی، علائم آزار جنسی کودکان، کودکان در معرض خطر آزار جنسی و راه‌های پیشگیری از کودک‌آزاری جنسی بود. برای تهیه محتوای آموزشی از کتاب‌ها، مقالات و سایت‌های معتبر علمی استفاده شد. سپس پژوهشگر پس از یک ماه به اجرای پس‌آزمون مبادرت نمود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی (آزمون تی، تی زوجی و مجذور کای) و نرم افزار آماری SPSS-19 استفاده شد.

یافته‌ها

طبق یافته‌های پژوهش، اکثریت مادران در گروه آموزش گروهی (٪٦٤) و نیز در گروه لوح فشرده مولتی مدیا (٪٦٩/٥) خانه دار بودند. اکثریت مادران از نظر وضعیت تحصیلی در گروه آموزش گروهی (٪٥٤) و نیز در گروه لوح فشرده مولتی مدیا (٪٥٥/١) از سطح تحصیلات دیپلم و دانشگاه برخوردار بودند (جدول ١). یافته‌های پژوهش با استفاده از آزمون‌های آماری تی مستقل و مجذور کای نشان داد که میانگین سن، تعداد فرزندان، تعداد فرزندان زیر ١٨ سال، مدت ازدواج، شغل و وضعیت تحصیلی واحدهای مورد پژوهش بین دو گروه تفاوت آماری معنی‌داری ندارد.

در خصوص مقایسه میزان آگاهی مادران در مورد کودک‌آزاری در دو گروه مورد مطالعه، نتایج با استفاده از آزمون تی مستقل نشان داد که بین میانگین نمرات مادران در گروه آموزش گروهی (٢/٩±٩٣/٦) و آموزش با لوح فشرده مولتی مدیا (٥/٢±٩٣/٣)، تفاوت آماری معناداری وجود نداشت (جدول ٢).

جدول ١. مقایسه میانگین متغیرهای کمی در دو گروه آموزش گروهی و آموزش با لوح فشرده مولتی مدیا

متغیر	آموزش با لوح فشرده مولتی مدیا		آموزش گروهی		نتیجه آزمون آماری
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	
سن مادر (سال)	٣٠/٤	٦/١	٣٢	٥/٧	t*=1.38 *p*=0.17
تعداد فرزند	١/٦	٠/٦	١/٥	٠/٦	t*=1.24 *p*=0.22
تعداد فرزند زیر ١٨ سال	١/٦	٠/٦	١/٥	٠/٦	t*=1.10 *p*=0.27
مدت زمان ازدواج (سال)	٨/٧	٤/٢	١٠	٤/٤	t*=1.58 *p*=0.12

* Independent t test

جدول ٢. مقایسه میانگین نمرات آگاهی مادران در مورد کودک‌آزاری جنسی قبل و بعد از مداخله در دو گروه

زمان / گروه	آموزش گروهی		آموزش با لوح فشرده		نتیجه آزمون آماری
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	
قبل از مداخله	٦٩/٧	١٣/١	٦٧/٥	٨/٩	Independent t =1 *p*=0.32
بعد از مداخله	٩٣/٦	٢/٩	٩٣/٣	٥/٢	Independent t =0.33 *p*=0.74
نتیجه آزمون آماری	t_{pared} =12.79 *p*< 0.001		t_{pared} =17.86 *p*< 0.001		

[Downloaded from hcjournal.arums.ac.ir on 2025-12-07]

[DOI: 10.29252/jhc.21.4.353]

در خصوص مقایسه نگرش مادران در مورد کودک‌آزاری در دو گروه مورد مطالعه، نتایج با استفاده از آزمون تی مستقل نشان داد که بین میانگین نمرات مادران در گروه آموزش گروهی (۸٤/۱±۵/۳) و آموزش با لوح فشرده مولتی مدیا (۸۱/٤±۱۱/۲)، تفاوت آماری معناداری وجود نداشت (جدول ۳).

جدول ۳. مقایسه میانگین نمرات نگرش مادران در مورد کودک‌آزاری جنسی قبل و بعد از مداخله در دو گروه

گروه / زمان	آموزش گروهی		آموزش با لوح فشرده		نتیجه آزمون آماری
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	
قبل از مداخله	۵۸/٤	۱۷/۸	۸٤/۱	۵/۲	Independent t =0.70 p=0.48
بعد از مداخله	۵۶	۱۵/۵	۸۱/٤	۱۱/۲	Independent t =1.53 p=0.13
نتیجه آزمون آماری	t_{pared} =12.79 p< 0.001		t_{pared} =9.28 p< 0.001		

بحث

پژوهش حاضر با هدف مقایسه تاثیر آموزش به دو روش گروهی و لوح فشرده مولتی مدیا بر میزان آگاهی و نگرش مادران در مورد کودک‌آزاری جنسی انجام شد. بر طبق نتایج حاصل از پژوهش، میانگین نمره آگاهی و نگرش مادران در مورد کودک‌آزاری جنسی، بعد از مداخله نسبت به قبل از مداخله در هر یک از دو گروه آموزش گروهی و آموزش با لوح فشرده مولتی مدیا افزایش یافته بود. در مطالعه ای که توسط مستوفی و همکاران در تهران انجام شد نیز افزایش میزان نمره آگاهی و نگرش مادران دختران نوجوان بعد از آموزش به روش گروهی در مورد تربیت جنسی مشاهده شد (۱۵). در مطالعه ای دیگر که توسط رینگولد[1] و همکاران در آمریکا انجام شد نشان داده شد که آموزش الکترونیکی مبتنی بر وب سبب ارتقای آگاهی، نگرش و عملکرد مراقبین کودک در زمینه پیشگیری از کودک‌آزاری جنسی می‌گردد (۱۰). در مطالعه وایت[2] و همکاران در استرالیا نیز مشخص گردید که آموزش الکترونیکی از طریق سه سایت متفاوت آموزشی، باعث افزایش میانگین نمرات آگاهی و نگرش در مورد پیشگیری از کودک‌آزاری جنسی می‌شود (۱۶).

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که میانگین نمره آگاهی و نگرش مادران در مورد کودک‌آزاری جنسی در بین دو گروه آموزش گروهی و آموزش با لوح فشرده مولتی مدیا بعد از مداخله تفاوت آماری معنی‌داری نداشت. در این زمینه، در مطالعه محمدی و همکاران در رابطه با مقایسه تاثیر آموزش به دو روش سخنرانی و نرم افزار چند رسانه ای در آموزش بی‌نظمی‌های قلبی به دانشجویان پرستاری، افزایش نمرات دانشجویان پرستاری در هر دو روش سخنرانی و نرم افزار چند رسانه ای حکایت از مفیدبودن هر دو روش آموزشی داشت (۱۷). با این وجود، هاگن هولتز[3] و همکاران در مطالعه ای در خصوص بررسی تاثیر آموزش الکترونیک در آموزش پزشکان، افزایش قابل توجهی در میزان دانش و آگاهی افراد در روش آموزش الکترونیک در مقایسه با روش مبتنی بر سخنرانی به دست آوردند (۱۸). خدادادی و همکاران نیز در مطالعه خود با هدف مقایسه تاثیر دو روش آموزش با لوح فشرده و آموزش گروهی بر میزان آگاهی و عملکرد پرستاران در مراقبت از پیس میکر به این نتیجه رسیدند که

[1] Rheingold
[2] White
[3] Hugenholtz

[Downloaded from hcjournal.arums.ac.ir on 2025-12-07]
[DOI: 10.29252/jhc.21.4.353]

هرچند دو روش آموزش گروهی و آموزش با لوح فشرده، در ارتقای آگاهی و عملکرد پرستاران موثر هستند اما روش لوح فشرده در ارتقای عملکرد پرستاران، موثرتر بود (۱۹). در مقابل، نتایج مطالعه هاشمی‌پرست و همکاران در تهران نشان داد که هرچند میانگین نمره آگاهی در مورد کنترل عفونت‌های بیمارستانی در هر دو گروه آموزش الکترونیکی و آموزش از طریق سخنرانی ارتقا یافته، اما میانگین نمره آگاهی فراگیران در گروه سخنرانی بیش از روش الکترونیکی بود (۲۰). روستا و همکاران نیز در بررسی اثرات آموزش گروهی بر دانش و نگرش مادران در مورد آموزش سلامت جنسی به پسرهای ۱۲ تا ۱٤ ساله خود نشان دادند که آموزش گروهی می‌تواند تغییرات موثری در دانش و نگرش مادران در مورد آموزش سلامت جنسی به ایجاد نماید (۲۱).

در پژوهش حاضر چنین به نظر می‌رسد که عدم تفاوت میانگین نمره آگاهی و نگرش مادران در مورد کودک‌آزاری جنسی بعد از مداخله در بین دو گروه آموزش گروهی و آموزش با لوح فشرده مولتی مدیا می‌تواند به دلیل تدوین مناسب محتوی مطالب گنجانده شده در لوح فشرده مولتی مدیا و تنوع و جذابیت آن علی رغم یکسان بودن محتوای آموزشی آن با محتوای آموزشی آموزش گروهی باشد. علاوه بر این احتمال می‌رود که سهولت دسترسی به محتوای آموزش لوح فشرده مولتی مدیا به دفعات و در هر زمان، باعث گردیده تا مادران بتوانند در فواصل انجام فعالیت‌های مختلف در زندگی روزمره، استفاده لازم را از محتوای آن داشته باشند. بنابراین از روش لوح فشرده مولتی مدیا می‌توان به عنوان یک روش مناسب جهت آموزش والدین و مراقبین کودک و به‌ویژه مادران در زمینه پیشگیری از کودک‌آزاری جنسی استفاده کرد.

از محدودیت‌های مطالعه حاضر می‌توان تفاوت‌های فردی افراد در یادگیری و انگیزش، مشکلات خانوادگی، اجتماعی و اقتصادی و نیز وضعیت روانی واحدهای مورد پژوهش در هنگام پاسخگویی به سوالات پرسشنامه را برشمرد.

نتیجه گیری

طبق یافته‌ها هر دو روش آموزش گروهی و آموزش با لوح فشرده مولتی مدیا در ارتقاءِ آگاهی و نگرش مادران در مورد کودک‌آزاری جنسی موثر می‌باشند. بدین لحاظ، با توجه به کمبود نیروی متخصص در امر آموزش، تعداد زیاد مادران دارای کودک زیر هجده سال که باید آموزش ببینند، مشغله زندگی، خستگی، محدودیت اقتصادی، زمانی و مکانی برای اجرای برنامه‌های آموزش گروهی و نیز ویژگی‌های لوح فشرده مولتی مدیا شامل یادگیری بر اساس علاقه و نیاز فراگیر و بدون دغدغه زمان و خستگی، به صرفه و در دسترس بودن، و همچنین قابلیت آموزشی آن در سطح وسیع، آموزش از طریق لوح فشرده مولتی‌مدیا به عنوان یک روش آموزشی مناسب جهت مادران توصیه می‌شود.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد مامایی با کد اخلاق ۳۹٤۶۵۸ می‌باشد که با کد IRCT2016100626756N2 در سامانه تحقیقات کارآزمایی بالینی به ثبت رسیده و با حمایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انجام شده است. بدین وسیله از مساعدت کلیه عزیزانی که در انجام این تحقیق همکاری نمودند، قدردانی می‌گردد.

[Downloaded from hcjournal.arums.ac.ir on 2025-12-07]

[DOI: 10.29252/jhc.21.4.353]

References

1- Hagras AM, Moustafa SM, Barakat HN, El-Elemi AH. Medico-legal evaluation of child sexual abuse over a six-year period from 2004 to 2009 in the Suez Canal area, Egypt. Egyptian Journal of Forensic Sciences.2011; 1(1):58-66.

2- Amin A, MacMillan H, Garcia-Moreno C .Responding to children and adolescents who have been sexually abused: WHO recommendations. Paediatrics and International Child Health. 2018; 38(2):85-86.

3- Frias SM, Erviti J. Gendered experiences of sexual abuse of teenagers and children in Mexico. Child Abuse and Neglect. 2014; 38 (4):776–787.

4- Shattuck A, Finkelhor D, Turner H, Hamby S. Children exposed to abuse in youth-serving organizations: Results from national sample surveys. JAMA Pediatrics. 2016; 170(2):e154493.

5- Baril K,Tourigny M,Paillé P,Pauze R. Characteristics of sexually abused children and their non-offending mothers followed by child welfare services: The role of a maternal history of child sexual abuse. Journal of Child Sexual Abuse. 2016; 25(5): 504-523.

6- Shariat S, Monshei Gh. A prediction model based on personality traits and domestic violence against women and child abuse history spouses in Isfahan. Community Health. 2017; 4 (2):90-98. [In Persian]

7- Celik CB, Odaci H. The effect of experience of childhood abuse among university students on self-perception and submissive behavior. Children and Youth Services Review. 2012; 34 (1):200–204.

8- Sadock BJ, Sadock VA, Ruiz P. Kaplan and Sadock's synopsis of psychiatry: Behavioral sciences/clinical psychiatry, 11th ed, Netherlands: Wolters Kluwer, 2015:50-55.

9- Friedman LS, Sheppard S, Friedman D. A retrospective cohort study of suspected child maltreatment cases resulting in hospitalization. Injury. 2012; 43 (11): 1881-1887.

10- Rheingold AA, Zajac K, Chapman JE, Patton M, de Arellano M, Saunders B, et al. Child sexual abuse prevention training for childcare professionals: an independent multi-site randomized controlled trial of Stewards of Children. Prevention Science. 2015; 16(3):374–385.

11- Abolghasemi N, Merghati Khoei E, Taghdissi H. Teachers' perceptions of sex education of primary school children. Journal of School of Public Health and Institute of Public Health Research.2010; 8(2):27-39. [In Persian]

12- Khorami Rad A, Heidari A, Ahmari Tehran H. Comparison of two self-learning methods (CD-Rom or booklet) for physician education about reporting diseases cases. Iranian Journal of Medical Education. 2011; 11 (2):149-158. [In Persian]

13- Jayatilleke AC, Yoshikawa K,Yasuoka J, Poudel KC, Fernando N, Jayatilleke AU, et al.Training Sri Lankan public health midwives on intimate partner violence: A pre- and post-intervention study. BMC Public Health. 2015; 15:31.

14- Fani MM, Mehravar S, Mehrabi M. Level of learning and satisfaction through traditional Methods and the use of multimedia: A comparative study. Interdisciplinary Journal of virtual learning in Medical Sciences. 2014; 5(2):72-78. [In Persian]

15- Mostofi N, Garmaroudi G , Shamshiri A, Shakibazadeh E. Effect of group education on knowledge, attitude and practice of mothers of adolescent girls about sex education. Journal of School of Public Health and Institute of Public Health Research. 2016; 14 (3):45-59. [In Persian]

16- White C, Shanley DC, Zimmer-Gembeck MJ, Lines K, Walsh K, Hawkins R. Cluster randomized-control trial for an Australian child protection education program: Study protocol for the Learn to be safe with Emmy and friends. BMC Public Health.2016; 16:72.

17- 17-Mohammadi B, Vahedparast H, Ravanipour M, Sadeghi T. Comparing the effects of heart dysrhythmia training through Bboth lecture and multimedia software approaches on the knowledge retention of nursing students. Quarterly Educational Development of Jundishapur. 2015; 6(2): 115-121. [In Persian]

18- Hugenholtz NIR, de Croon EM, Smits PB, van Dijk FJH, Nieuwenhuijsen K. Effectiveness of e-learning in continuing medical education for occupational physicians. Occupational Medicine. 2008; 58 (5): 370–372.

19- Khodadadi E, Mohammadzadeh SH , Hekmatpou D, Zohoor AR. A comparison between the effectiveness of pacemaker care education through compact disc and group education on nurses

[Downloaded from hcjournal.arums.ac.ir on 2025-12-07]

[DOI: 10.29252/jhc.21.4.353]

’knowledge and performance in educational hospitalsof Arak University of Medical Sciences in 2012. Modern Care. 2013; 10 (1):10-18. [In Persian]
20- Hashemiparast MS, Sadeghi R, Ghaneapur M, Azam K, Tol A. Comparing e-learning and lecture-based education in control of nosocomial infections. Payavard.2016; 10(3**)**: 230-238. [In Persian]
21- Rousta R, Mirzaii Najmabadi kh, Asgharipour N, Saki A. Effects of group training on maternal knowledge and attitude toward sexual health education to 12 to 14 years old boys. Journal of Midwifery & Reproductive Health. 2019; 7(4): 1936-1945.

[Downloaded from hcjournal.arums.ac.ir on 2025-12-07]

[DOI: 10.29252/jhc.21.4.353]